

Innst. S. nr. 314

(2007–2008)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:99 (2007–2008)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Ivar Kristiansen og Jan Tore Sanner om strategi for økt opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk

Til Stortinget

INNLEDNING

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en helhetlig strategi for hvordan potensialet for opprustning og utvidelse av vannkraftverk kan realiseres, og legge denne frem for Stortinget innen utgangen av 2008."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, viser til Representantforslag nr. 8:99 (2007–2008) hvor forslagsstillerne ønsker å få framlagt en helhetlig strategi for å få realisert det potensialet som foreligger innenfor opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk.

Komiteen er positiv til at vannkraftpotensialet innenfor eksisterende vannkraftanlegg utnyttes. Komiteen viser til brevet fra olje- og energiministeren av 23. mai 2008, som er vedlagt. I brevet redegjør statsråden for at NVE blant annet har igangsatt et arbeid for å oppdatere det tekniske og økonomiske potensialet for O/U, samt at det gjøres konkrete utredninger i forhold til effektsituasjonen og miljøkonsekvenser. Komiteen er opptatt av at dette arbeidet gjennomføres så raskt som mulig. Komiteen vil videre peke på at O/U-potensialet bør søkes utløst gjennom konkrete investeringsbeslutninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er kjent med at mange nye prosjekter for å øke elektrisitetsproduksjonen i eksisterende vannkraftanlegg har krevende lønnsomhetsvurderinger. Flertallet er derfor svært tilfreds med at Regjeringen samtidig med revidert nasjonalbudsjett har sendt på høring et forslag som vil fjerne skattemessige hinder for opprustning og utvidelser i eksisterende kraftverk. Forslaget innebærer en unntaksregel for samordning av negativ grunnrente mellom kraftverk som etter et opprustnings- og utvidelsesprosjekt defineres som nye og gamle.

Komiteen vil vise til at det er viktig å redusere konsesjonsbehandlingstiden for i størst mulig grad å få utnyttet O/U-potensialet. Komiteen har i Innst. S. nr. 9 (2007-2008) uttalt følgende:

"Flertallet vil allikevel peke på at saksbehandlingstiden snarest mulig må reduseres av betydning blant annet for å sikre realiseringen av ny kraftproduksjon i hele landet."

Komiteen er derfor tilfreds med at Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2008 foreslår å styrke saksbehandlingskapasiteten i NVE.

Komiteen vil understreke betydningen av at det legges til rette for at O/U-potensialet kan utnyttes på en god måte. Komiteen har merket seg at Regjeringen arbeider med ulike incentiver for å få dette realisert. Komiteen anmoder Regjeringen om å vurdere de ulike sidene ved O/U-potensialet i eksisterende vannkraftanlegg i forbindelse med den varslede energi- og petroleumsmeldinga, slik at ytterligere incentiver/forhold for å utløse O/U-potensial kan drøftes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at en rekke forhold har betydning for mulighetene til å realisere potensialet for O/U. Etableringen av et felles marked med Sverige for grønne sertifikater, og en god overgangsordning frem til et slikt norsk-svensk sertifikatmarked eventuelt kan tre i kraft, vil være viktig. Skattevilkårene vil også ha stor betydning.

Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008) der Regjeringen ble bedt om å "legge fram en bred vurdering av incentivene for økt miljøvennlig utbygging av vannkraft og annen fornybar energi i Revidert nasjonalbudsjett for 2008". Bakgrunnen for dette var de skatteskjerpelser på fornybar vannkraft som Regjeringen foreslo og fikk vedtatt i statsbudsjettet for 2008. Disse medlemmer har merket seg at Energibedriftenes Landsforening (EBL), basert på en undersøkelse hos sine medlemsbedrifter, har anslått at de vedtatte skatteendringene reduserer potensialet for nye investeringer i vannkraft i størrelsesorden 4-6 TWh.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2008, jf. St.meld. nr. 2 (2007-2008), foreslår å reversere skatteskjerpelsen på småkraftverk i statsbudsjettet for 2008 – ved at innslagspunktet for grunnrenteskatt heves tilbake til 5 500 kVA, noe disse medlemmer er tilfreds med. Disse medlemmer har videre merket seg at Regjeringen også foreslår enkelte andre endringer i kraftverksbeskatningen.

Disse medlemmer har imidlertid også merket seg at Regjeringen opprettholder vedtaket i stats-

budsjettet for 2008 om at risikopåslaget i renten for beregning av friinntekt i grunnrenteskatten fjernes, til tross for at kraftbransjen har påpekt at denne skatteskjerpelsen reduserer potensialet for nye investeringer i vannkraft i størrelsesorden 4-6 TWh.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener det er behov for at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en gjennomarbeidet og helhetlig strategi for hvordan potensialet for O/U skal realiseres. Det er en utfordring at ulike forhold som har betydning for dette potensialet, ofte har blitt vurdert stykkevis – og ikke i en større sammenheng.

Disse medlemmer tar opp forslaget fremsatt i Dokument nr. 8:99 (2007-2008).

Komiteens medlem fra Venstre viser til at potensialet for opprustning av eksisterende vannkraftverk er stort, og at Regjeringen bør øke innsatsen med å realisere dette. Dette medlem viser til at det er et potensial for enkelte utvidelser av eksisterende kraftverk, men ser ikke behovet for en helhetlig strategi for dette.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en helhetlig strategi for hvordan potensialet for opprustning og utvidelse av vannkraftverk kan realiseres, og legge denne frem for Stortinget innen utgangen av 2008.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:99 (2007–2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Ivar Kristiansen og Jan Tore Sanner om strategi for økt opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 12. juni 2008

Gunnar Kvassheim

leder

Terje Aasland

ordfører

Vedlegg

Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 23. mai 2008

Representantforslag nr 8:99 (2007–2008) om strategi for opprusting og utvidelse av vannkraftverk

Det vises til brev av 8. mai d.å. fra Stortingets Energi- og miljøkomité vedrørende representantforslag nr 8:99 (2007-2008) fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Ivar Kristiansen og Jan Tore Sanner om strategi for økt opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraftverk.

Regjeringen er opptatt av å få frem fornybar energi. Opprusting og utvidelse (O/U) av eksisterende vannkraftverk er en sentral del av dette.

Regjeringen har en bred tilnærming for å legge til rette for realiseringen av O/U prosjekter. Med bakgrunn i det årlige tildelingsbrevet fra departementet til NVE, har direktoratet igangsatt en rekke studier og prosjekter knyttet til temaet O/U. Prosjektet om barrierer og muligheter som representantene viser til, er ett eksempel. Videre gjennomfører NVE en oppdatering av det teknisk/økonomiske potensialet for O/U, det er gjennomført studie av markedet for effekt i Europa, og NVE arbeider sammen med utvalgte kraftselskaper med å identifisere konkrete prosjekter som kan egne seg for effektkjøring. NVE har nylig arrangert et seminar om vannkraftens fleksibilitet i et klimaperspektiv, sammen med EBL og Bellona.

Det er viktig å fremskaffe økt kunnskap om alle virkninger av en eventuell endret bruk av magasinene. I den forbindelse har NVE satt i gang utredning om miljøkonsekvenser av raske vannstandsendringer. På oppdrag fra departementet utarbeider NVE også forslag til retningslinjer for revisjon av eldre konsesjoner. Som en del av dette vurderes mulighetene for å kombinere revisjon med O/U.

Gjennom utredninger som nevnt over belyses muligheter og det kan identifiseres områder som

trenger videre oppfølging av myndighetene. Representantene peker på skatteregler, konsesjonsbehandling og felles sertifikatmarked med Sverige som viktig for realisering av O/U.

I Revidert nasjonalbudsjett for 2008 er det gitt en bred gjennomgang av insentivene til utvikling av fornybar energi, herunder de tema som er nevnt i representantforslaget. Regjeringen har samtidig fremmet forslag til endringer i grunnrenteskatten, og forslag om økte bevilgninger til NVE for å styrke og effektivisere konsesjonsbehandlingen. Jeg viser til revidert nasjonalbudsjett for en nærmere omtale.

Samtidig som myndighetene arbeider med rammevilkår og utredninger, gis det tillatelser til en rekke prosjekter. I tråd med St.prp. nr 1 (2007-2008) er vannkraftsøknader gitt høy prioritet i NVE. Prosjekter uten negative virkninger for allmenne interesser er ikke konsesjonspliktige. En del O/U prosjekter utløser ikke konsesjonsplikt, og får dermed en raskere saksbehandling. I 2007 ble fem større O/U prosjekter, tilsvarende 350 GWh/år, klarert for utbygging. Målt i kraftmengde utgjør dette om lag 1/3 av alle konsesjoner gitt til vannkraft i 2007.

Regjeringen er enig med representantene i at det er ønskelig med bedre bruk av eksisterende vannkraftverk. I representantforslaget bes Regjeringen om å utarbeide en helhetlig strategi for hvordan potensialet for opprusting og utvidelse av vannkraftverk kan realiseres. Som det fremgår over gjøres det en betydelig innsats for å legge til rette for at gode O/U prosjekter blir realisert. Jeg mener det er viktig med en fortløpende oppfølging med de til enhver tid aktuelle virkemidler. Det er etter min vurdering ikke hensiktsmessig at Regjeringen utarbeider en egen strategi for O/U.

